

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU RYCKIEGO ZA 2023 ROK**

MARZEC 2024

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W RYKACH

Spis treści

W S T Ę P.....	2
SEKCJA NADZORU P/EPIDEMICZNEGO.....	3
SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA.....	12
SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ	18
STANOWISKO HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY	24
STANOWISKO HIGIENY PRACY	27
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	34
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA.....	38

W S T Ę P

Państwowa Inspekcja Sanitarna, podobnie jak w latach poprzednich, realizuje swoje zadania na terenie powiatu w oparciu o ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej*. Zakres zadań obejmuje problematykę zdrowia publicznego i sprowadza się w szczególności do sprawowania nadzoru nad warunkami:

1. higieny środowiska,
2. higieny pracy w zakładach pracy,
3. higieny procesów nauczania i wychowania,
4. higieny wypoczynku i rekreacji,
5. zdrowotnymi żywności i żywienia,
6. higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizacja powyższych zadań polegała na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Zadania te na terenie powiatu realizowane są przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej i tak:

SEKCJA NADZORU P/EPIDEMICZNEGO

Informacje ogólne

Według ewidencji na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie powiatu ryckiego ogółem funkcjonowało 125 podmiotów leczniczych, w tym:

- **wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – 2** (1 szpital oraz 1 hospicjum);
- wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 59** (51 przychodni, 6 zakładów badań diagnostycznych, 2 zakłady rehabilitacji leczniczej);
- praktyki zawodowe indywidualne i grupowe prowadzące działalność leczniczą - 64** (26 gabinetów stomatologicznych oraz 38 indywidualnych specjalistycznych praktyk zawodowych).

W 2023 r. w ramach prowadzonego nadzoru wykonano ogółem 84 kontrole sanitarne, w tym: 2 tematyczne, 4 sprawdzające. Wydano 16 decyzji administracyjnych, w tym 7 decyzji merytorycznych, 8 decyzji płatniczych, 1 zmieniająca termin wykonania zaleceń.

Sytuacja epidemiologiczna w podmiotach leczniczych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

1. Lecznictwo zamknięte

Na terenie działania PSSE w Rykach funkcjonował jeden zakład opieki zdrowotnej lecznictwa zamkniętego – Szpital Powiatowy w Rykach z liczbą łóżek 47. W/w placówce funkcjonowały dwa oddziały: oddział paliatywny oraz oddział chorób wewnętrznych. W roku 2023 prowadzone były dalsze prace remontowe polegające m. in. na wymianie instalacji elektrycznej. Przeprowadzono 2 kontrole podmiotu, z których jedna wykazała nieprawidłowości dotyczące: postępowania z odpadami medycznymi, w zakresie stosowania środków do dekontaminacji, braku stosownych procedur na oddziałach szpitalnych i pracowniach diagnostycznych, uszkodzonych spłuczek w toaletach dla pacjentów, znacznych osadów z kamienia na bateriach umywalkowych oraz nieterminowego prowadzenia kontroli wewnętrznej. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję płatniczą.

Dezynfekcja prowadzona była zgodnie z opracowanymi procedurami preparatami o odpowiednim spektrum działania. Stwierdzono jednak, że część z nich stosowana jest po upływie terminu ważności wyznaczonym przez producenta.

2. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Na terenie powiatu ryckiego pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 59 podmiotów leczniczych, w których udzielane były ambulatoryjne świadczenia zdrowotne. Po przeprowadzeniu kontroli 35 obiektów lecznictwa otwartego stwierdzono uchybienia

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

w 2 podmiotach (2 przychodniach podstawowej opieki lekarskiej). Dotyczyły one złego stanu technicznego pomieszczeń, braku odpowiednich zapisów w procedurach sanitarnych, nieprawidłowości w zakresie stosowanych środków do dekontaminacji, nieprawidłowości w zakresie sterylizacji narzędzi oraz nieterminowego prowadzenia dokumentacji. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje administracyjne oraz 1 decyzję płatniczą. Jedna decyzja płatnicza zostanie wydana w 2024 roku. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę sprawdzającą po wydaniu zaleceń w roku 2022.

Na terenie powiatu ryckiego w 2023 r. funkcjonowało 13 punktów szczepień, wszystkie zostały objęte kontrolą. Nieprawidłowości stwierdzono w dwóch punktach w zakresie prowadzenia dokumentacji dotyczącej wykonawstwa szczepień oraz braku nadzoru nad warunkami przechowywania preparatów szczepionkowych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję płatniczą. W drugim przypadku (SP ZOZ) przesłano informację do Wojewódzkiego Inspektoratu Farmaceutycznego.

W 2023 r. przeprowadzono ponadto dwie kontrole tematyczne w podległych punktach szczepień związane z przerwaniem łańcuch chłodniczego w urządzeniach chłodniczych służących do przechowywania preparatów szczepionkowych.

3. Działalność lecznicza wykonywana przez praktyki zawodowe

W 2023r. roku na terenie powiatu ryckiego funkcjonowało 38 praktyk zawodowych indywidualnych i grupowych prowadzących działalność leczniczą. Skontrolowano 14 obiektów, wydano 2 decyzje administracyjne oraz 2 decyzje płatnicze. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę sprawdzającą po wydaniu zaleceń w roku 2022 oraz jedną kontrolę podmiotu leczniczego, którego komórką wiodącą jest Sekcja HK (transport sanitarny).

Po przeprowadzeniu kontroli w obiektach leczniczych prowadzonych przez praktyki zawodowe stwierdzono uchybienia w 2 podmiotach w zakresie nieprawidłowego gospodarowania odpadami medycznymi, nieprawidłowości w prowadzonej dokumentacji, braku wydzielonego pomieszczenia porządkowego oraz nieprawidłowości w zakresie stosowania środków do dekontaminacji.

Na terenie powiatu ryckiego funkcjonowało ponadto 26 gabinetów stomatologicznych. Skontrolowano 14, wydano 1 decyzję administracyjną. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły dokumentacji dotyczącej realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, nieprawidłowości w zakresie sterylizacji narzędzi oraz stosowanych środków do dekontaminacji.

OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ZA ROK 2023.

Od dnia 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rykach wpłynęło 2987 zgłoszeń chorób zakaźnych oraz 173 zgłoszenia dodatknych czynników chorobotwórczych. Przeprowadzono 1552 wywiady epidemiologiczne, które dotyczyły głównie zgłoszonych zachorowań na Covid-19, boreliozę, salmonellozę, gruźlicę, narażenia na wściekliznę.

1. Zachorowania na gripę

- zachorowania na gripę ogółem wynosiły 20 (5 osób wymagało hospitalizacji), w tym dzieci do lat 14 - 13 przypadków (1osoba hospitalizowana), współczynnik zapadalności wyniósł 38,4
- zachorowania na gripę potwierdzoną testem antygenowym stanowiły 548 przypadków (w tym 11 osób hospitalizowanych), współczynnik zapadalności wyniósł 285,0.

W 2023 roku zaobserwowano znaczący, bo aż trzykrotny wzrost zachorowań na gripę oraz infekcję grypopodobne w stosunku do roku poprzedniego. W pierwszym półroczu, kiedy obowiązywało raportowanie grypy na formularzach MZ-55 zarejestrowano 3393 przypadki zachorowań na gripę i infekcje grypopodobne. Najwięcej w grupie wiekowej 15-64 lata, najmniej w grupie wiekowej 65+. 13 osób wymagało hospitalizacji, głównie z powodu objawów ze strony układu oddechowego. Do PSSE w Rykach wpłynęło ponadto 548 zgłoszeń rozpoznania grypy potwierdzonej szybkim testem antygenowym, wśród których 11 osób poddanych było hospitalizacji (najwięcej w grupie wiekowej 15-64 lata, najmniej w grupie osób 65+).

Nadzór nad gripą SENTINEL

W ramach nadzoru nad gripą Sentinel z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Rykach do końca III kwartału 2023 r. współpracował jeden lekarz z terenu powiatu. W ramach tego nadzoru w 2023 roku pobrano i przekazano do Działu Laboratoryjnego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie 6 próbek do badań w kierunku izolacji wirusa grypy. W 3 przypadkach wykryto obecność materiału genetycznego grypy A, w 1 przypadku wirus RSV.

Ogółem zarejestrowanych zostało 20 przypadków zachorowań na gripę potwierdzonych badaniem PCR w tym 12 przypadków przebadanych w ramach programu Sentinel (próbki pobrane w grudniu 2022 r.).

2. Zakażenia SARS-CoV-2/zachorowania na COVID-19

W 2023 roku na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano 1096 przypadków zakażeń wirusem SARS- Co-V 2, spośród których 48 osób wymagało hospitalizacji, zmarły 2 osoby. Współczynnik zapadalności wyniósł 2106,8, śmiertelność na poziomie 0,05. Nie zarejestrowano żadnych ognisk epidemicznych. Odnotowano trzykrotny spadek zachorowań na COVID-19 w porównaniu do roku poprzedniego.

Stacja w dalszym ciągu sprawuje nadzór nad zapobieganiem rozprzestrzeniania się chorobie.

3. Choroby przenoszone przez kleszcze: Borelioza z Lyme, Neuroborelioza, Kleszczowe Zapalenie Mózgu (KZM)

Najczęściej występującą chorobą przenoszoną przez kleszcze występującą w powiecie jest borelioza z Lyme. W 2023 r. zarejestrowano 58 przypadków rozpoznania boreliozy, żadna z osób nie wymagała hospitalizacji. Wszystkie zarejestrowane przypadki stanowiły zachorowania pod postacią rumienia wędrującego. Zapadalność wynosiła 111,4. Ponadto w 2023 r. zarejestrowano jedno podejrzenie kleszczowego zapalenia mózgu, które ostatecznie nie zostało potwierdzone badaniami. Zapadalność na boreliozę utrzymywała się na poziomie roku 2022.

4. Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS

W opisywanym okresie zarejestrowano dwa nowo wykryte zakażenia HIV, z czego jeden przypadek dotyczył uchodźcy z Ukrainy. Żaden przypadek nie wymagał hospitalizacji, zapadalność w powiecie wynosiła 3,8. W analogicznym okresie ubiegłego roku nie zarejestrowano zakażenia wirusem HIV oraz AIDS.

5. Choroby przenoszone drogą płciową

W 2023 r. nie odnotowano żadnych przypadków zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową. W roku poprzednim natomiast na terenie powiatu zarejestrowano jeden przypadek kiły nieokreślonej, chory nie wymagał hospitalizacji.

6. Inwazyjna choroba meningokokowa (ICHM)

Na terenie powiatu ryckiego w 2023 r. nie odnotowano przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej. Zarejestrowano natomiast po jednym przypadku posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* oraz *Haemophilus influenzae*, jak również jeden przypadek zapalenia mózgu innego nieokreślonego. Wszyscy pacjenci wymagali hospitalizacji. Zapadalność na w/w choroby wynosiła 1,9. W przypadku pacjenta z rozpoznaniem zapaleniem mózgu odnotowano zgon z powodu rozpoznanej choroby.

W poprzednim roku kalendarzowym zarejestrowano natomiast jeden przypadek inwazyjnej choroby meningokokowej pod postacią posocznicy wymagający hospitalizacji.

7. Wirusowe zapalenie wątroby typu B, typu C i typu A

W opisywanym roku 2023 r. na terenie powiatu ryckiego odnotowano po jednym przypadku wirusowego zapalenia wątroby typu B przewlekłego oraz wirusowego zapalenia wątroby innego nieokreślonego. Żaden przypadek nie wymagał hospitalizacji, zapadalność na powyższe choroby wynosiła 1,9. Ponadto do PSSE w Rykach wpłynęło 6 zgłoszeń rozpoznania przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C bez hospitalizacji. Zapadalność dla tej jednostki chorobowej wyniosła 11,5.

W tym samym okresie ubiegłego roku na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano cztery przypadki przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C, brak innych zgłoszeń wirusowego zapalenia wątroby. Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby utrzymuje się na poziomie podobnym do poprzedniego roku.

8. Salmonellozy

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. zarejestrowano 30 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki salmonella, spośród których 11 osób wymagało hospitalizacji. W 24 przypadkach zidentyfikowano pałeczki *Salmonella enteritidis*, w 6 przypadkach nie określono serotypu. Zapadalność wynosiła 57,6. Większość zachorowań dotyczyła dzieci. Jest to aż trzykrotny wzrost zachorowań w porównaniu do roku 2022, w którym zarejestrowano ogółem 9 przypadków chorób przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez pałeczki z rodzaju *Salmonella* (8 przypadków *Salmonella enteritidis*, 1 przypadek *Salmonella Typhimurium*), z których hospitalizacji wymagało 7 osób.

9. Ogniska zatruc pokarmowych/zakażeń jelitowych

W omawianym okresie na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano dwa ogniska zatruc pokarmowych. Ponadto stacja prowadziła nadzór nad osobami zamieszkałymi na terenie powiatu ryckiego powiązanymi z ogniskiem zatrucia pokarmowego prowadzonego przez inne PSSE. We wszystkich ogniskach czynnikiem etiologicznym była *Salmonella enteritidis*.

Jedno ognisko dotyczyło placówki oświatowej, w którym zarejestrowano 18 chorych, jedna osoba była hospitalizowana, ogółem narażonych było 35 osób. Źródłem zakażenia najprawdopodobniej była pomoc kuchenna, u której stwierdzono nosicielstwo pałeczek *Salmonella enteritidis*. Nie wydano decyzji o odsunięciu od pracy ze względu na to, iż ognisko zarejestrowano tuż przed końcem roku szkolnego, po czym praca stołówki szkolnej została zawieszona na okres wakacyjny.

Drugie ognisko, to ognisko domowe w którym narażonych było 7 osób. W przypadku trzech osób, u których wystąpiły objawy chorobowe stwierdzono obecność bakterii salmonella. Dwie osoby wymagały hospitalizacji. Jako prawdopodobne źródło zakażenia ustalono ciasto biszkoptowe z masą z ucieranych jajek, które spożywały osoby u których wystąpiły objawy chorobowe, zaś czynnikiem sprzyjającym powstaniu ogniska prawdopodobnie był brak obróbki termicznej.

W analogicznym okresie roku ubiegłego natomiast zarejestrowane zostało jedno ognisko rodzinne wśród uchodźców z Ukrainy. Czynnikiem etiologicznym w ognisku była salmonella enteritidis, zarejestrowano 3 osoby chore. Dwie osoby z kontaktu nie zgłaszały objawów zachorowania, a w pobranych próbkach kału uzyskano wynik ujemny. Ogółem narażonych było 5 osób, źródło zakażenia nie zostało ustalone.

10. Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe: – wywołane jadem kiełbasianym (botulizm)

W 2023 r. na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano 2 przypadki bakteryjnego zatrucia pokarmowego nieokreślonego, w tym jedno u dzieci do lat 2. Żaden chory nie był hospitalizowany, zapadalność wynosiła 3,8. i

11. Inne bakteryjne zakażenia jelitowe:

W omawianym okresie zarejestrowano 17 przypadków innego bakteryjnego zakażenia jelitowego, w tym 2 wywołane przez *Campylobacter* (u dzieci do lat 2), 10 wywołanych przez *Clostridium difficile* oraz 5 bakteryjnych zakażeń jelitowych nieokreślonych. Hospitalizacji wymagało 10 osób. Zapadalność na zakażenia jelitowego wywołane przez *Campylobacter* wynosiła 3,8, wywołane *Clostridium difficile* – 19,2, bakteryjnych zakażeń jelitowych nieokreślonych 9,6. Zachorowania wywołane przez *Clostridium difficile* wystąpiły głównie u osób starszych obciążonych innymi jednostkami chorobowymi, poddawanych długotrwałej antybiotykoterapii.

Zachorowania na bakteryjne zakażenia jelitowe utrzymywały się na podobnym poziomie, co w analogicznym okresie 2022 r..

12. Wirusowe zakażenia jelitowe

Głównym czynnikiem etiologicznym wirusowych infekcji jelitowych są zakażenia norowirusowe, rotawirusowe i adenowirusowe. W 2023 r. odnotowano 46 przypadków, w tym 22 u dzieci do lat dwóch, zapadalność wynosiła 88,4. 6 zachorowań wywołanych było przez rotawirusy, 25 przez norowirusy, 5 zachorowań wywołanych przez adenowirusy oraz 10 zakażeń nieokreślonych. Hospitalizacji wymagało 34 osoby w tym 19 dzieci do lat 2. Stanowi to dwukrotny spadek zachorowań w stosunku do roku ubiegłego.

13. Gruźlica

W 2023 roku w powiecie ryckim zarejestrowano 10 przypadków zachorowań na gruźlicę w tym 8 nowo wykrytych zachorowań i dwie wznowy. 9 z nich to postać płucna, jeden przypadek to gruźlica prosówkowa ostra. Ponadto do PSSE w Rykach wpłynęło jedno podejrzenie zachorowania na gruźlicę. Współczynnik zapadalności wynosił 19,2. Podobnie jak w latach ubiegłych dominowały zachorowania wśród mężczyzn. Zachorowań w grupie wiekowej u dzieci i młodzieży do 18 r.ż. nie zarejestrowano. Wszyscy chorzy byli hospitalizowani, jedna osoba zmarła. W jednym przypadku konieczne było wydanie decyzji nakazującej poddanie się obowiązkowej hospitalizacji. Osoby z rozpoznaną gruźlicą to w większości osoby bezrobotne, renciści, emeryci bądź osoby nie pracujące w skupiskach ludzkich (np. kierowca w transporcie międzynarodowym). Osoby z kontaktu z chorymi objęci byli nadzorem epidemiologicznym. Lekarze rodzinni kierowali osoby ze styczności do poradni specjalistycznych lub na wykonanie profilaktycznych badań. Łącznie objęto nadzorem epidemiologicznym 26 osób z otoczenia chorych. Część osób z kontaktu objęta została nadzorem przez inne PSSE.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

W 2023 r. odnotowano 1 zachorowanie rodzinne. Zachorowały dwie osoby wspólnie zamieszkujące. Zachorowanie u drugiej osoby rozpoznano po roku od wykrycia pierwszego przypadku. Pacjent nie został podany wcześniej jako osoba z kontaktu, ponieważ przebywał w Zakładzie Karnym. Jest to nieznaczny wzrost zachorowań w stosunku do roku 2022. Ponadto zarejestrowano 1 zgon z powodu gruźlicy nie potwierdzonej bakteriologicznie (pacjent trafił do szpitala w stanie ciężkim). Wszyscy chorzy to mężczyźni, hospitalizowani w szpitalach specjalistycznych.

Pełniąc nadzór epidemiologiczny nad chorymi na gruźlicę i osobami ze styczności współpracowano między innymi z lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej z podległych podmiotów leczniczych, Poradnią Pulmonologiczną w Rykach, Sanatorium w Poniatowej, Mazowieckim Centrum Leczenia Chorób Płuc i Gruźlicy w Otwocku, ZOZ Zakładu Karnego w Potulicach oraz innymi stacjami sanitarno-epidemiologicznymi.

14. Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień

W 2023 r. na terenie powiatu zarejestrowano 11 osób narażonych na wściekliznę i zakwalifikowanych do szczepień. W 2022 r. odnotowano również 11 przypadków narażenia na wściekliznę.

Nie stwierdzono zakażenia wirusem wścieklizny wśród zwierząt.

15. Ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14-tu

Na terenie powiatu w omawianym okresie sprawozdawczym odnotowano 1 przypadek podejrzenia ostrego porażenia wiotkiego zgłoszony przez Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Lublinie, dziecko w wieku 6 lat hospitalizowane z powodu porażenia kończyn dolnych. Od pacjenta zostały pobrane próbki do badań, wynik ujemny.

W poprzednim roku kalendarzowym nie zarejestrowano żadnego przypadku ostrego porażenia wiotkiego u dzieci.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Szczepienia ochronne realizowane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych. W 2023 roku w powiecie przybyło 448 kart uodpornienia noworodków (dane na dzień 31.12.2023 r.)

Stopień uodpornienia dzieci i młodzieży wg roczników przedstawia się następująco:

w roczniku 2023 :

- szczepionką p/w gruźlicy zaszczepionych zostało 97,32 % noworodków
- szczepienia pierwotne p/w WZW typu B przyjęło 37,28 % dzieci, zaś uzupełniające 46,43 % dzieci
- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi i krztuścowi przyjęło 53,35 % dzieci, szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis przyjęło 53,13 % dzieci, zaś szczepienia p/w *Haemophilus influenzae* typu b 53,13 % dzieci

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

-szczepienia p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 52,23 %

-szczepionką p/w rotawirusom zaszczepionych zostało 52,23 % dzieci

w roczniku 2022 :

-szczepionką p/w gruźlicy zaszczepionych zostało 97,12 %

- szczepienia uzupełniające szczepionką p/w WZW typ B wykonane zostały w 85,43 %

-szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi wykonane w 65,65 %, a uzupełniające w 23,92 %

- szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis wykonane w 64,21 %, zaś uzupełniające w 23,74 %

-szczepienia pierwotne *Haemophilus influenzae* typu b wykonane w 64,21%, uzupełniające w 25,36 %

-szczepienia p/w odrze, śwince i różyczce przyjęło 56,83 % dzieci

-szczepienia p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 48,48 %, uzupełniające w 39,21 %

-szczepienia p/w rotawirusom wykonane zostały w 75,54 %

w roczniku 2021 :

- szczepienia uzupełniające szczepionką p/w WZW typ B wykonane zostały w 91,73 %

-szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi wykonane w 21,69 %, a uzupełniające w 73,90 %

- szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis wykonane w 21,32 %, zaś uzupełniające w 73,90 %

-szczepienia pierwotne *Haemophilus influenzae* typu b wykonane w 20,77%, uzupełniające w 74,26 %

-szczepienia p/w odrze, śwince i różyczce przyjęło 81,07 % dzieci

-szczepienia p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 18,38 %, uzupełniające w 75,00 %

w roczniku 2018:

- I dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi- 37,26 %

- szczepienia przypominające p/w odrze, śwince i różyczce wykonane w 27,42%

w roczniku 2017:

-I dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi- 81,79 %

- szczepienia przypominające p/w odrze, śwince i różyczce wykonane w 62,70%

w roczniku 2010:

- II dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi - 63,69 %

w Roczniku 2009:

- II dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi - 86,92 %

w roczniku 2005:

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

-III dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi- 53,15 %.

w roczniku 2004:

-III dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi- 88,14 %.

W ramach szczepień zalecanych na terenie powiatu ryckiego najczęściej wykonywano szczepienia:

- p/grypie zaszczepiono 1495 osób, wg przedziałów wiekowych :

0-4 lata– 28 osób, 5-14 lat – 65 osób, 15-64 lata – 349 osób, powyżej 65 r.ż. – 1053 osób

- p/tężcowi- 510 osób,

- p/ WZW typu B zaszczepiono- 253 osób

-p/ meningokokom - 90 osób

W 2023 roku PPIS w Rykach zarejestrował 16 dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych, w związku z tym wystawiono 6 upomnień do rodziców oraz 10 tytułów wykonawczych do Wojewody Lubelskiego. Ponadto na bieżąco wysyłano liczne pisma do rodziców w tym odpowiedzi na udostępnienie informacji publicznej oraz odpowiedzi na zarzuty, a także do podmiotów leczniczych w związku z prowadzonymi postępowaniami.

SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA

Dane statystyczne dotyczące działalności sekcji BŻŻ w 2023 roku

Liczba wszystkich obiektów ujętych w ewidencji	1599
W tym:	
Zatwierdzonych	18
Skontrolowanych	275
W tym niezgodnych	31
Liczba sporządzonych protokołów z kontroli (kompleksowych, tematycznych, interwencyjnych, itp.)	369
Liczba sporządzonych protokołów z kontroli sprawdzających	31
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	66
Liczba decyzji nakazowych	31
Liczba decyzji opłatowych	151
Unieruchomienie zakładu	1
Liczba decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu środków spożywczych	2
Liczba nałożonych mandatów	36
Na kwotę	6900 zł
Liczba wniosków o ukaranie skierowanych do LPWIS	1
Liczba wniosków do Sądu	1
Liczba pobranych próbek	190
Liczba próbek kwestionowanych	10

Charakterystyka zakładów będących pod nadzorem sekcji BŻŻ w odniesieniu do głównych grup obiektów:

Zakłady produkcyjne

Kontroli poddano: 9 piekarni, 6 zakładów produkujących lody z automatu, 1 zakład produkujący lody metodą tradycyjną, 4 zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego, 4 ciastkarnie, 3 wytwórnie garmazeryjne, 2 zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego, 2. wytwórnie żywności w warunkach domowych (produkcja wyrobów ciastkarskich na zamówienie) oraz 1 zakład będący producentem suplementów diety. Kontrole dotyczyły m. in. oceny stanu sanitarno-technicznego maszyn i urządzeń, linii technologicznych oraz pomieszczeń, prawidłowości prowadzonych procesów technologicznych, w tym stosowania substancji dodatkowych dozwolonych, sposobu znakowania gotowego wyrobu, stanu sanitarnego i posiadanej dokumentacji zdrowotnej pracowników, jak również prawidłowości funkcjonowania systemów bezpieczeństwa żywności.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 5 mandatów karnych na sumę 1900 zł oraz wydano 11 decyzji nakazujących wykonanie nałożonych obowiązków, w tym 1. nakazująca

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

unieruchomienie zakładu z uwagi na nieprawidłowe wyniki badania wody wykorzystywanej do produkcji żywności.

Przeprowadzone kontrole w zakładach produkcyjnych wykazały stosowanie substancji dodatkowych dozwolonych, były to: polepszacze do pieczywa, substancje spulchniające, barwniki, aromaty, regulator kwasowości, stabilizatory, substancje konserwujące.

W/w substancje dodatkowe stosowano zgodnie z ich funkcją technologiczną, w dawkach i na warunkach określonych w obowiązujących przepisach prawa z tego obszaru.

Produkcja pierwotna

Łącznie wpisanych do Rejestru Zakładów jest 1091 obiektów, znajdują się tu: plantacje owoców i warzyw, uprawy sadownicze, zbóż, uprawa grzybów oraz rolniczy handel detaliczny. Liczba zakładów każdego roku ulega zmianie z uwagi na m.in. zakończenie uprawy roślin lub rozpoczęcie działalności przez inne podmioty.

Kontroli poddano 70 obiektów, w tym 1. w ramach porozumienia z PIORIN podczas, której pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych 5 próbek owoców miękkich (truskawki). Próbkę nie były kwestionowane. W czasie kontroli nie stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym. Rolnicy wykazywali się stosowną wiedzą na temat przestrzegania zasad higieny podczas produkcji i działań powiązanych, tj. skupu i transportu do zakładów produkcyjnych.

Zakłady obrotu żywnością

Jest to grupa obiektów najbardziej zróżnicowana pod względem asortymentu żywności wprowadzanej do obrotu, warunków sanitarno-technicznych oraz wyposażenia zakładów. Skontrolowano: 70 sklepów, 4 magazyny hurtowe, 7 innych obiektów obrotu żywnością (ruchome punkty, tymczasowe obiekty, apteki, sezonowe punkty skupu owoców i warzyw), 10 kiosków spożywczych, w tym: kioski wprowadzające mięso surowe na terenie targowiska i kioski usytuowane w szkołach. Łącznie przeprowadzono 158 kontroli.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 24 mandaty karne na sumę 3900 zł oraz wydano 26 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego.

Sprzedaż internetowa środków spożywczych, w tym suplementy diety

Przeprowadzono monitoring 48. stron internetowych, na których oceniono poprawność prezentacji i reklamy oferowanych do sprzedaży produktów spożywczych. Na powyższych stronach poddano ocenie znakowanie 27 środków spożywczych- suplementów diety.

Zarówno przeprowadzony monitoring stron internetowych, jak i ocena prezentacji i znakowania suplementów diety nie wykazały nieprawidłowości.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W RYKACH

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

Skontrolowano 38 obiektów, w tym: 16 restauracji i 22 zakłady małej gastronomii. W zakresie bezpieczeństwa żywienia przeprowadzono łącznie 52 kontrole, w tym 3 kontrole interwencyjne, dotyczące zgłoszeń konsumenckich. W celu wyegzekwowania zgodności stanu sanitarno-technicznego zakładów z wymogami przepisów prawa żywnościowego wystosowano do podmiotów 10 decyzji administracyjnych. Nałożono 4 mandaty karne na sumę 700 zł. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę stanu sanitarnego.

W tej grupie zakładów wykonano przy pomocy miernika FOM 310 trzy pomiary jakości tłuszczów smażalniczych wykorzystywanych do produkcji potraw. Wszystkie pomiary wykazały prawidłową jakość tych tłuszczów.

LPWIS na wniosek PPIS w Rykach wymierzył karę pieniężną w wysokości 3000 zł na właściciela restauracji, który uniemożliwił przeprowadzenie urzędowej kontroli żywności w zakładzie.

PPIS w Rykach wystąpił również do Sądu Rejonowego w Rykach z wnioskiem o ukaranie w postępowaniu zwyczajnym tego samego właściciela restauracji, w związku z odmową przyjęcia mandatu karnego podczas kontroli sanitarnej w zakładzie. Postępowanie jest w toku.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Kontroli poddano 31 zakładów, w tym bloki żywieniowe w: placówkach oświaty, domu pomocy społecznej, szpitalu, zakładzie pracy. Grupa obiektów w placówkach oświaty poprzez właściwe podejście do zagadnienia wysokiej jakości zdrowotnej produkowanych posiłków wykazuje należytą troskę o jakość tych posiłków i bezpieczeństwo konsumenta. W grupie tych zakładów przeprowadzono ocenę sposobu żywienia w oparciu o teoretyczną ocenę dekadowego jadłospisu. Analiza jadłospisów wykazała, że były układane zgodnie z zachowaniem zasad racjonalnego żywienia (np. właściwa liczba posiłków, zachowanie przerwy nocnej, uwzględnienie w posiłkach odpowiedniej ilości wody, białka pełnowartościowego, owoców i warzyw, ryb, przygotowywanie różnorodną techniką

W zakładach oceniano również zgodność postępowania z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

Na terenie powiatu ryckiego występuje 1 zakład, który produkuje folię HDPE, folię LDPE i opakowania przeznaczone do kontaktu z żywnością, m.in. do: produktów zamrożonych, schłodzonego mięsa, gorącej żelatyny oraz artykułów sypkich np. przyprawy.

Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto także miejsca obrotu wyrobami, tj.: 1. hurtownię i 6 sklepów. Zakłady te nie były planowane do kontroli w 2023 r.

Nadzór nad zakładami zlokalizowanymi na szlaku tras turystycznych w okresie letnim

Przez teren powiatu ryckiego przebiegają nw. szlaki turystyczne:

- szlak niebieski „Nadwiślański” biegnący trasą Dęblin-Warszawa,
- szlak zielony „Generała Franciszka Kleeberga” prowadzi przez miejscowości Dęblin-Bobrowniki-Ułęż-Sobieszyn,
- szlak żółty spacerowy w Dęblinie, biegnący ulicami miasta: ul. Niepodległości-Warszawska-obok Alei Lotników, która prowadzi do pomnika Bohaterskim Lotnikom,
- trasa S-17 Warszawa-Lublin przez Ryki.

Przy ww. trasach zlokalizowanych jest 47 zakładów obiektów żywnościowo-żywnościowych. Skontrolowano 16 z nich. W wyniku podjętych czynności kontrolnych nałożono 3 mandaty karne na sumę 900 zł. Wydano 2. decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych w czasie kontroli oraz pobrano z wytwórni lodów i automatu próbki żywności (lody) w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Próbkę nie były kwestionowane.

Urzędowa kontrola żywności (badania laboratoryjne)

Podobnie jak w latach ubiegłych pobrane próbki żywności oraz wyrobów do kontaktu z żywnością przekazywane były do analizy i badań do laboratoriów wyznaczonych przez GIS. Pracownicy sekcji BŻŻ w Rykach wykonywali wyłącznie ocenę znakowania żywności. Łącznie pobrano 190 próbek żywności i wyrobów do kontaktu z żywnością. W/w próbki pobierano w różnych kierunkach badań tj.: pozostałości pestycydów, zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, azotanów, mikotoksyn, substancji dodatkowych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, znakowania, WWA, sensoryki.

Łącznie zdyskwalifikowano 10 próbek żywności, które pobrano w jednym z zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego. Produkty pn.: „Półfabrykat brokuł zamrożony kal. 20-40” oraz „Półfabrykat brokuł zamrożony kal. 40-60” zostały zdyskwalifikowane za wykrycie obecności bakterii *Listeria monocytogenes*.

W związku z powyższym PPIS w Rykach wydał zarządzenie zabezpieczenia półfabrykatu. Ostatecznie zakład przetwórstwa owocowo-warzywnego zutylizował półfabrykat.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości popełniane przez producentów żywności, dystrybutorów oraz importerów mające lub mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności dotyczyły:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń oraz sprzętu, będących na wyposażeniu zakładu,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych osób mających kontakt z żywnością,
- niewłaściwie funkcjonujące systemy bezpieczeństwa żywności, tj. GHP, GMP, HACCP,
- nieodpowiednia jakość środków spożywczych wprowadzanych do obrotu, tj.: obecność żywności z ukończoną datą minimalnej trwałości/terminem przydatności do spożycia.

Graniczna kontrola sanitarna.

W ramach importu przeprowadzono 64 granicznych kontroli sanitarnych, w czasie których odprawiono z krajów trzecich 153 partii zarówno żywności, jak i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Najczęściej były to mrożone owoce oraz folia do pakowania żywności mrożonej.

Natomiast w ramach eksportu przeprowadzono 16 granicznych kontroli sanitarnych, w czasie których odprawiono do krajów trzecich 33 partie żywności (mrożone owoce, warzywa oraz mieszanki owocowo-warzywne typu smoothie).

Akcje kontrolne.

Przeprowadzono jedną akcję na terenie targowiska w Dęblinie. Kontroli poddano 5 ruchomych zakładów obrotu żywnością, w zakresie: oceny stanu sanitarno-higienicznego, identyfikacji żywności, posiadania dokumentacji wymaganej przepisami prawa.

Kontrole nie wykazały niezgodności z przepisami prawa żywnościowego.

RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – system służący szybkiej informacji i sprawnemu wycofaniu produktów niebezpiecznych znajdujących się na rynku.

W roku 2023 w ramach funkcjonowania systemu RASFF zgodnie z ustawowymi kompetencjami przeprowadzono 27 kontroli. Dotyczyły one powiadomień alarmowych i informacyjnych w zakresie stwierdzenia różnego rodzaju zanieczyszczeń wykrytych w żywności, np.: obecność bakterii niebezpiecznych dla zdrowia lub życia ludzi, wykrycie pozostałości pestycydów, przekroczenie NDP metali ciężkich, wykrycie napromienienia suplementu diety, stwierdzenie obecności niezadeklarowanego na etykiecie barwnika, stwierdzenie przekroczenia NDP pierwszorzędnych amin aromatycznych w łyżce kuchennej pochodzącej z Chin, stwierdzenie

przekroczenia maksymalnego poziomu estrów glicydołu w rafinowanym oleju palmowym wyprodukowanym w Niemczech.

Podsumowanie:

Stan sanitarno- higieniczny zakładów będących pod nadzorem sekcji BŻŻ jest różny, oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W wielu zakładach widoczna jest sukcesywna poprawa stanu zarówno sanitarnego, jak i technicznego. Wynika to zapewne z coraz większej dbałości podmiotów o estetykę i funkcjonalność zakładu, jak również ze sprawowania nadzoru sanitarnego nad tymi zakładami.

Niemniej jednak, jak co roku, działania kontrolne wykazywały pewne niezgodności. Niezgodności te nie miały charakteru cyklicznego, nie obserwowano również związku między rodzajem niezgodności, a ich występowaniem w czasie.

SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

W roku 2023 PSSE w Rykach nadzorowała stan sanitarno-higieniczny oraz jakość wody w 30 wodociągach: 20 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia oraz 10 ujęciach indywidualnych. Nadzorowano również odcinek sieci wodociągu z powiatu lubartowskiego (gm. Ułęż). W 2023 roku liczba osób zaopatrywanych w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i wodociągów z ujęć indywidualnych nie uległa zwiększeniu w odniesieniu do 2022 r.

Tabela 1. % ludności korzystającej z wody nadzorowanej przez Inspekcję Sanitarną, liczba wodociągów w poszczególnych gminach.

Lp.	Gmina	% ludności korzystającej z wod. będących pod nadzorem PIS	Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia	Liczba wodociągów z ujęć indywidualnych
1	Ryki	96 % 30 miejscowości zwodociągowanych	5 (1 miasto; 4 wieś) - Ryki - Niwa Babicka - Moszczanka - Bobrowniki - Rososz	3 (2 miasto, 1 wieś) - KAMPOL-FRUIT - Spółdzielnia Mleczarska Ryki - Jakubowa Izba - Niwa Babicka
2	Dęblin	97 % 1 miejscowość zwodociągowana	2 (2 miasto) - Dęblin Jagiellońska - Dęblin Wiślana	1 (miasto) - Chłodnia Allmiz Dęblin
3	Kłoczew	94 % 30 miejscowości zwodociągowanych	3 (wieś) - Kłoczew - Stare Zadybie - Wola Zadybska	1 (wieś) - Chłodnia Ulmer - Stare Zadybie
4	Ułęż	97 % 14 miejscowości zwodociągowanych	4 (wieś) - Ułęż - Białki - Sobieszyn - Zosin - 1 odcinek sieci wod. z pow. lubartowskiego	4 (wieś) - SM Podlódów - Dwór Osmolice, - Białki Dolne - T. Tobiasz MAX Ułęż - Las Odkrywców Ułęż
5	Nowodwór	95 % 16 miejscowości zwodociągowanych	4 (wieś) - Nowodwór - Zawitała - Trzcianki - Grabów Szlachecki	0
6	Stężyca	94 % 14 miejscowości zwodociągowanych	2 (wieś) - Stężyca - Brzeziny	- Osada Leśny Raj - Plebanka
	Razem		20 + 1 odcinek sieci	10

W powiecie ryckim w 2023 r. PSSE Ryki nadzorowała 30 wodociągów oraz 1 końcówkę sieci wodociągowej. Wodociągi funkcjonowały w oparciu o 31 ujęć, tworząc sieć wodociągową

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

o łącznej długości około 622 km. W stosunku do roku 2022 ilość wodociągów zbiorowego zaopatrzenia nie uległa zmianie, natomiast przybyły dwa ujęcie indywidualne Las Odkrywców Ułęż, Osada Leśny Raj Plebanka

Ogółem z wody wodociągowej będącej pod nadzorem PSSE w Rykach korzystało około 50 105 osób, co stanowi około 96% ludności powiatu.

Inspekcja Sanitarna kontrolowała jakość wody w nadzorowanych wodociągach poprzez stały nadzór bieżący.

W ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej, także przedsiębiorstwa dostarczające wodę dla ludności zlecały wykonywanie badań produkowanej wody. W 2023 r. wszyscy administratorzy wodociągów zrealizowali badania określone w zatwierdzonych harmonogramach poboru prób wody.

W 2023 r. w ujęciu indywidualnym Allmiz Sp. z o.o. Dęblinu stwierdzono przekroczenia wskaźników mikrobiologicznych, co po oszacowaniu ryzyka zdrowotnego skutkowało wydaniem decyzji o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi.

W związku ze stwierdzanymi przekroczeniami wskaźników mikrobiologicznych wydano 10 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia w wodociągach: Dęblin Jagiellońska, Dęblin Wiśłana, Nowodwór, Trzcianki, Zawitała, Grabów Szlachecki, Ułęż, Białki, Sobieszyn (dwukrotnie). Wydano 4 decyzje o warunkowej przydatności do spożycia w związku z przekroczeniami fizykochemicznymi: Nowodwór, Trzcianki, Stężyca, „Dwór Osmolice”.

Na koniec 2023 r. wszystkie wodociągi nadzorowane przez Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu ryckiego dostarczały wodę o odpowiedniej jakości.

We wszystkich gminach zwiększyła się w liczba przyłączy wodociągowych: ogółem 156 przyłączy o długości około 3,259 km oraz wybudowano 4,632 km nowej sieci wodociągowej.

W części wodociągów istniejąca infrastruktura wodociągowa wymaga bieżącej i prawidłowej konserwacji, a także w niektórych przypadkach wymiany wyeksploatowanych odcinków w sieci wodociągowej.

Przyspieszenia wymaga proces porządkowania gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę istniejących oraz budowę nowych systemów kanalizacyjnych, szczególnie na terenach wiejskich.

W związku z realizacją monitoringu jakości wody w 2023 r. przeprowadzono:

- 23 kontrole sanitarne, w tym 4 kontrole sprawdzające /urządzenia wodociągowe/
- 60 kontroli przy poborze prób wody.
- Pobrano prób wody z wodociągów:
- 101 prób w kierunku badań fizykochemicznych,
- 157 prób w kierunku badań mikrobiologicznych.

Wydano 39 decyzje merytoryczne, w tym:

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W RYKACH

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

- 1 decyzję o braku przydatności wody
- 14 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia,
- 11 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi,
- 2 decyzje w związku ze stwierdzeniem zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęć wodociągowych,
- 10 decyzji dot. przedłużenia terminu wykonania decyzji o warunkowej przydatności fizykochemicznej
- 1 decyzja przedłużenia terminu usunięcia zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęcia wodociągowego,

Wydano 26 decyzji opłatowych w tym:

- 23 decyzji ze względu na pogorszenie jakości wody,
- 3 decyzje w związku ze stwierdzeniem zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęć wodociągowych.

Wydano:

- 322 ocen jakości wody w tym: 7 obszarowych, 28 ocen okresowych, 1 ocenę roczną dot. jakości wody na pływalni, 4 oceny cząstkowe dot. jakości wody na pływalni, 45 ocen dot. wody ciepłej,
- 22 komunikaty dot. jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- wystosowano 33 wystąpienia dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

SUBSTANCJE PROMIENIOTWÓRCZE W WODZIE PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Zgodnie z § 15 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017, poz. 2294) w zakresie prowadzenia monitoringu substancji promieniotwórczych w wodzie, mianowicie konieczności przeprowadzenia pomiaru stężenia trytu oraz izotopów promieniotwórczych radu: Ra-226 i Ra-228 z częstotliwością co 5 lat, w bieżącym roku, większość przedsiębiorstw wodociągowo- kanalizacyjnych oraz podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć, musiało wykonać przedmiotowe pomiary.

Raporty z przeprowadzonych pomiarów dostarczyło 2 administratorów /wykonując badania w 8 wodociągach/- wydano 9 ocen w tym 1 ocena w związku z poprawkowymi badaniami wartości radonu. Nie stwierdzono przekroczeń parametrycznych badanych substancji w żadnym z badanych ujęć.

LABORATORIA WYKONUJĄCE BADANIA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Na terenie powiatu ryckiego znajdują dwa laboratoria wykonujące badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które posiadały zatwierdzony system jakości prowadzonych badań wody przez PPIS w Rykach. Laboratorium AGROLAB Polska Sp. z o.o. w Dęblinie posiadało zatwierdzenie wykonywanych badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych: ogólna liczba drobnoustrojów, bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, enterokoki, *Pseudomonas aeruginosa*, *Legionella spp.*, *Clostridium perfringens* (łącznie z przetrwalnikami) oraz parametrów fizykochemicznych: stężenie chlorków, chloru wolnego, stężenie chlorków, stężenie jonów wodorowych (pH), przewodność elektryczna właściwa, mętność, stężenie jonu amonowego, stężenie jonu amonowego, stężenie glinu, manganu, sodu, żelaza, magnezu, arsenu, chromu, kadmu, miedzi, niklu, ołowiu, antymonu, seleniu, wapnia, twardość wody w mg/l Ca/CO₃, stężenie azotanów, azotynów, chlorków i siarczków

Natomiast Laboratorium PGK i M w Rykach Sp. z o.o. w zakresie parametrów mikrobiologicznych: ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C i 36°C, bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, Enterokoki oraz następujących parametrów fizykochemicznych: zawartości chlorków, manganu, żelaza, stężenie jonu amonowego, azotanów, azotynów, wartość pH, przewodność elektryczna, mętność, barwa, smak, zapach.

BADANIA CIEPŁEJ WODY W KIERUNKU OBECNOŚCI BAKTERII Z RODZAJU *LEGIONELLA SP.*

Obiekty znajdujące się w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej podlegające kontroli wewnętrznej ze względu na użytkowanie wody ciepłej, to 45 obiektów, w tym: 23 placówki oświatowo- wychowawcze, 14 obiektów zapewniających bazę noclegową, w tym 1 hotel, 3 obiekty sportowe, 1 stacja paliw, 1 szpital, 1 hospicjum, 1 DPS oraz pływalnia.

W trakcie 2023 r. badania wody ciepłej, w ramach kontroli wewnętrznej, wykonały: 5 obiektów zapewniających bazę noclegową, 14 placówek światowo- wychowawcze, szpital, DPS, dwukrotnie hospicjum, 2 stadiony, 1 stacja paliw. Część placówek oświatowych poinformowała, iż na terenie ich obiektu nie jest wytwarzany aerozol wodno- powietrzny, bądź nie posiada w ogóle pryszniców.

Wydano 43 ocen jakości wody ciepłej na podstawie przedstawionych przez podmioty badań wody przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej oraz nadzoru sanitarnego. W ramach nadzoru sanitarnego wykonano badania w kierunku obecności pałeczek *Legionella sp.* w 2 obiektach: szpital, hospicjum.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

Prowadzono postępowanie administracyjne w stosunku do 1 obiektu- szpitala w związku ze skolonizowaniem w stopniu średnim instalacji wody ciepłej w tym obiekcie.

Wydano 2 decyzje administracyjne oraz 1 decyzję finansową.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Sekcja Higieny Komunalnej PSSE w Rykach jako komórka wiodąca nadzorowała stan sanitarno- techniczny 164 obiektów użyteczności publicznej, w tym:

- 1 szalet publiczny,
- 1 hotel
- 5 obiektów z bazą noclegową,
- 96 zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej,
- 14 cmentarzy,
- 1 obiekt transportu publicznego– PKP,
- 5 placów zabaw/piaskownic,
- 2 zakład świadczący usługi pogrzebowe,
- 22 aptek,
- 8 stacji paliw,
- 3 obiekty sportowe,
- 1 kino
- 2 środki transportu
- 1 dom pomocy społecznej
- 1 MOP
- 1 pływalnia kryta

Obiekty użyteczności publicznej stanowią stosunkowo liczną i zróżnicowaną grupę zarówno pod względem ich przeznaczenia, jak i wymagań sanitarnych, których spełnienie jest warunkiem bezpieczeństwa sanitarnego świadczonych usług. W ocenie sanitarnej obiektów brane są pod uwagę głównie: zaopatrzenie obiektów w wodę, postępowanie z odpadami, bielizną czystą i brudną, stan sanitarny pomieszczeń usługowych, mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza.

W większości obiektów w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej /które stanowią znaczącą ilość będących pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej obiektów/ pomieszczenia i wyposażenia dostosowano do obowiązujących wymogów. Sukcesywnie zwiększa się ilość obiektów, w których sterylizacje narzędzi naruszających ciągłość tkanki ludzkiej prowadzona jest przy użyciu autoklawów.

Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu ryckiego funkcjonują oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne w miastach Ryki i Dęblin oraz w niektórych gminach wiejskich, które są częściowo skanalizowane: miejscowość Stężycza, Trzcianki w gm. Nowodwór, Kłoczew. Ścieki z obszarów miejskich i wiejskich nieobjętych systemem kanalizacyjnym gromadzone są przeważnie w zbiornikach bezodpływowych /typu szambo/ i wywożone taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Niestety wiele z tych zbiorników jest w złym stanie technicznym lub są one źle eksploatowane.

Dwa obiekty dysponujące pokojami noclegowymi posiadają własne biologiczne oczyszczalnie ścieków.

W nadzorowanych obiektach kontrolowano sposób postępowania z odpadami komunalnymi a także niebezpiecznymi, w szczególności tymi, które mogą stanowić zagrożenie ze względu na możliwość przenoszenia czynników biologicznych. Zwracano uwagę na odpady powstające w szczególności w zakładach typu: zakład pogrzebowy wraz ze środkami transportu oraz w zakładach świadczących usługi kosmetyczne.

W 2023 roku, w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości podczas przeprowadzonych kontroli obiektów użyteczności publicznej, wydano:

- 6 decyzji merytorycznych
- 7 decyzji opłatowych
- 2 mandaty karne na kwotę 400 zł

Jednocześnie w ramach posiadanych uprawnień wydano:

- 18 decyzji dot. ekshumacji zwłok/szczątków,
- 2 decyzje zatwierdzające laboratoria do wykonywania badań wody,
- 1 decyzję rozszerzającą zatwierdzające laboratoria do wykonywania badań wody,
- 1 decyzja umarzająca postępowanie administracyjne,
- 1 decyzja przedłużająca /szpital/,
- 11 postanowień, w tym 4 dot. sprowadzenia zwłok/szczątków ludzkich z zagranicy.

STANOWISKO HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

**Ocena stanu sanitarnego placówek oświatowo- wychowawczych oraz
wypoczynku powiatu ryckiego za 2023 r.**

Nadzorem sanitarnym zostało objętych ogółem 70 placówek stałych (4 żłobki, 12 przedszkoli, 16 szkół podstawowych, 17 zespołów szkół, liceum, szkoła policealna, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy, 2 poradnie psychologiczno- pedagogiczne, 7 świetlic, 5 ośrodków kultury, ognisko muzyczne, szkoła wyższa, centrum kształcenia zawodowego).

Liczba kontroli, wydane decyzje, rozpatrzone interwencje

W 2023 r. przeprowadzono: 41 kontroli sanitarnych (w tym 2 kontrole wypoczynku dzieci i młodzieży), 11 kontroli sprawdzających, 4 kontrole interwencyjne, 29 kontroli tematycznych.

Skontrolowano 39 placówek stałych: wydano 17 decyzji administracyjnych na stwierdzone nieprawidłowości oraz 7 decyzji administracyjnych zmieniających termin wykonania obowiązków.

Rozpatrzono 4 interwencje anonimowe, z czego jedna okazała się zasadna, w związku z czym wydano decyzję administracyjną na stwierdzone podczas kontroli uchybienia.

Stan techniczny i sanitarny placówek

Spośród skontrolowanych placówek oświatowo- wychowawczych wszystkie funkcjonowały w budynkach przystosowanych do działalności dydaktyczno-wychowawczej.

Dwie skontrolowane placówki funkcjonowały w budynkach o złym stanie zarówno technicznych jak i higienicznosanitarnym. Natomiast w jednej skontrolowanej placówce stwierdzono zły stan higienicznosanitarny.

W trakcie kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwracano na warunki potrzebne do utrzymania higieny osobistej uczniów. Wszystkie skontrolowane placówki zapewniły odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej dla dzieci/uczniów. Nie mniej jednak w dwóch placówkach zostały przekroczone standardy do 50% wobec ustępów dla dziewcząt oraz ustępów/pisuarów dla chłopców. Ponadto w dwóch placówkach zostały przekroczone standardy do 50% wobec umywalek dla dziewcząt oraz w jednej placówce do 25% również wobec umywalek dla dziewcząt.

Oświetlenie

Oddział Laboratoryjny WSSE w Lublinie w 2023 r. przeprowadził pomiary natężenia i równomierności oświetlenia w 2 szkołach, w każdej z nich stwierdzono nieprawidłowe natężenie oświetlenia. W 2023 r. wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia właściwego oświetlenia.

Wyniki pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia wykonane przez podmioty zewnętrzne posiadało: 6 przedszkoli, 18 szkół oraz szkoła wyższa. We wszystkich wymienionych placówkach na podstawie wyników pomiarów natężenia oświetlenia stwierdzono natężenie zgodne z Polską Normą.

Dwie ze skontrolowanych szkół posiadało nieaktualne pomiary natężenia i równomierności oświetlenia co wynikało z niezakończonych termomodernizacji budynku, podczas których wymianie poddano również oświetlenie. Pomiary zostaną wykonane niezwłocznie po zakończonych pracach.

Oceny

rozkładu zajęć lekcyjnych, ergonomii mebli szkolnych i przedszkolnych, temperatury powietrza oraz wody

Ocenie poddano rozkład zajęć lekcyjnych w 20 placówkach, w 131 oddziałach. W zakresie tym nie stwierdzono nieprawidłowości.

Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków w 27 placówkach, w 113 oddziałach na 1716 stanowiskach. Nieprawidłowości stwierdzono w 9 placówkach, w 61 oddziałach na 196 stanowiskach. W związku z tym wydano wystąpienia do organów prowadzących i szkół, obligujące do dostosowania mebli do wzrostu oraz wysokości podkolanowej uczniów.

Dokonano pomiarów temperatury powietrza w 25 placówkach, w 216 pomieszczeniach. We wszystkich placówkach temperatura powietrza była prawidłowa.

Dokonano pomiarów temperatury wody w 25 placówkach, dokonano 57 oznaczeń temperatury wody. Pomiary przeprowadzone w 1 placówce (tj. żłobek) wykazały brak ciepłej wody w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym dla dzieci. Na tę nieprawidłowość została wydana decyzja z rygorem natychmiastowej wykonalności, kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zaleceń wynikających z decyzji.

Dostęp do wody pitnej

12 skontrolowanych szkół posiada dostęp do wody pitnej:

- źródelka - 1 szkoła,
- woda w dzbankach – 9 szkół,
- dystrybutory z wodą – 1 szkoła,
- woda konfekcjonowana – 1 szkoła.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

- *Wypoczynek zimowy:*

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

Na terenie powiatu ryckiego w ogólnopolskiej bazie wypoczynku nie zarejestrowano żadnej formy wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych. Jednocześnie w okresie przerwy świątecznej tj. między 27-30 grudnia zarejestrowano jedną formę wypoczynku zorganizowanego w formie zimowiska przez Federację Skautingu Europejskiego - 1. Hufiec Puławski w Zespole Placówek Oświatowych w Leopoldowie

- ***Wypoczynek letni:***

Na terenie powiatu ryckiego w ogólnopolskiej bazie wypoczynku zarejestrowanych było 5 form wypoczynku – 4 wypoczynki w miejscu zamieszkania oraz 1 w obiekcie używanym okazjonalnie do wypoczynku.

Przeprowadzono w sumie 7 kontroli sanitarnych wypoczynku: 3 przez pion higieny dzieci i młodzieży (w tym jedna interwencyjna) i 4 przez pion higieny żywności i żywienia (w tym jedna interwencyjna). Podczas kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Współpraca z organami prowadzącymi placówki i innymi jednostkami organizacyjnymi

- wystąpienia pokontrolne – wydano 9 wystąpień dotyczących nieprawidłowości w zakresie ergonomii mebli szkolnych.
- inne pisma:
 - pisma do organów prowadzących placówki oraz placówek dot. wag tornistrów szkolnych, ergonomii mebli szkolnych wraz z ulotkami.
 - pisma do organów prowadzących placówki oraz placówek dot. *Legionella sp.*, konieczności monitorowania temperatury wody ciepłej, okresowych przeglądach instalacji wewnętrznych wody ciepłej, terminowości przesyłania sprawozdań z wykonywanych badań w ramach kontroli wewnętrznej do PPIS celem wydania oceny jakości wody ciepłej.

STANOWISKO HIGIENY PRACY

w zakresie: nadzoru nad warunkami pracy oraz ograniczania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne, prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3, substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze, detergenty i produkty kosmetyczne.

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami prowadzi nadzór sanitarny w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

W 2023 roku pion Higieny Pracy realizował zadania kontrolne wg własnego harmonogramu kontroli w nadzorowanych zakładach pracy z uwzględnieniem wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pion Higieny Pracy obejmował kontrole przestrzegania przepisów m. in. z zakresu:

- bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy,
- wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników,
- oceny dokumentacji ryzyka zawodowego związanej z wykonywaną pracą,
- nadzoru nad substancjami, mieszaninami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- nadzoru nad szkodliwymi czynnikami: biologicznymi, fizycznymi, chemicznymi występującymi w środowisku pracy,
- nadzoru nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi,
- nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3,
- nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami chemicznymi,
- nadzoru nad produktami biobójczymi,
- nadzoru nad detergentami,
- nadzoru nad produktami kosmetycznymi.

W roku 2023 (IV kwartał) w ewidencji sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami widniały 393 obiekty znajdujące się na terenie powiatu ryckiego, w tym w 155 obiektach komórką wiodącą jest pion higieny pracy. Z 393 obiektów, 296 było kontrolowanych przez pion higieny pracy w latach ubiegłych bądź w roku sprawozdawczym 2023. Pozostałe obiekty wpisane do ewidencji nie były dotychczas kontrolowane. Przeprowadzono 100 kontroli (w tym 28 kontroli sprawdzających wykonanie nieprawidłowości przez pracodawców) w 81 zakładach pracy. Przeprowadzono 2 kontrole wspólnie z Działem Laboratoryjnym WSSE w Lublinie w ramach

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

nadzoru w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w wytypowanych wcześniej zakładach pracy.

W skontrolowanych zakładach pracy było zatrudnionych 2715 pracowników. Największa liczba zatrudnionych to pracownicy zakładów wg klasyfikacji działalności:

- PKD 10 Przetwórstwo przemysłowe - 964 zatrudnionych,
- PKD 25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych - 356 zatrudnionych,
- PKD 85 Edukacja - 237 zatrudnionych,
- PKD 86 Opieka zdrowotna - 206 zatrudnionych,
- PKD 38 Zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów - 168 zatrudnionych,
- PKD 84 Administracja publiczna i obrona narodowa - 148 zatrudnionych,
- PKD 47 Handel detaliczny - 126 zatrudnionych,
- PKD 23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 108 zatrudnionych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 38 decyzji administracyjnych z 67 nakazami do wykonania przez pracodawców, w tym: 1 decyzję wygaszającą (zakończenie działalności), 6 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów. Wydano 32 decyzje płatnicze. Nałożono 1 karę pieniężną.

Uchybienia, których usunięcie egzekwowano od przedsiębiorców poprzez wydanie decyzji administracyjnych, dotyczyły:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia pracowników występujących w środowisku pracy w zakresie: hałasu, zanieczyszczeń pyłowych i zanieczyszczeń chemicznych powietrza,
- przekroczenie czynnika szkodliwego dla zdrowia - NDS frakcji wdychalnej pyłów mąki,
- braku oceny ryzyka zawodowego bądź aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy uwzględniającej szkodliwe dla zdrowia czynniki występujące na stanowisku pracy tj.: zapylenie, szkodliwe czynniki biologiczne, czynniki chemiczne, czynniki rakotwórcze i mutagenne występujące w środowisku pracy, kontakt z niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi,
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku przekazania danych z rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Okręgowego Inspektora Pracy w Lublinie,

- braku rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy,
- braku kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy,
- braku rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na określonym stanowisku,
- braku przeprowadzenia szkolenia wstępnego i okresowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników,
- braku wyszczególnienia w prowadzonym wykazie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych informacji zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- braku sporządzenia raportu o bezpieczeństwie i higienie pracy w podmiocie leczniczym w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych,
- braku opracowania i wdrożenia procedury bezpiecznego postępowania z ostrymi narzędziami, w tym będącymi odpadami medycznymi, procedury używania odpowiednich do rodzaju i stopnia narażenia środków ochrony indywidualnej, procedury postępowania poekspozycyjnego umożliwiającej niezwłoczne udzielenie poszkodowanemu pomocy medycznej oraz zapobieżenie skutkom narażenia, a także objęcie go profilaktyczną opieką zdrowotną po narażeniu zgodnie z aktualną wiedzą medyczną,
- braku opracowania programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas w związku z przekroczeniem w środowisku pracy wartości NDN w zakresie hałasu,
- braku oznakowania znakami bezpieczeństwa miejsca pracy, w których wielkości charakteryzujące hałas w środowisku pracy przekraczają wartości NDN oraz wydzielenie strefy z takimi miejscami i ograniczenie do nich dostępu w hali produkcyjnej,
- braku zapewnienia pracownikom odzieży i obuwia roboczego,
- braku zapewnienia pracownikom prania, konserwacji, odkażania odzieży i obuwia roboczego,
- braku wydzielenia miejsca na szatnię dla pracowników,
- braku wydzielenia miejsca do spożywania posiłków dla pracowników,

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

- nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego ścian, podłóg i sufitów w pomieszczeniach pracy oraz w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych tj.: jadalniach, toaletach, szatniach,
- braku wentylacji w: pomieszczeniach pracy oraz jadalni,
- braku wyposażenia pomieszczeń szatni dla pracowników w szafki z odpowiednio wydzielonym miejscem na dwa typy odzieży - odzież wierzchnią i roboczą oraz obuwie,
- udostępnianie na rynku produktów biobójczych, którym upłynął termin ważności oraz które nie posiadały podanego terminu ważności na etykiecie produktu biobójczego,
- stosowanie przez pracowników produktów biobójczych nie posiadających stosownego pozwolenia na obrót,
- udostępnianie na rynku produktów kosmetycznych, których opakowania nie posiadały oznakowania w języku polskim,
- udostępnianie na rynku produktu kosmetycznego zawierającego w swoim składzie substancję zakazaną do stosowania tj. butylphenyl methylpropional (lilial).

W związku z niewykonaniem przez pracodawcę nakazów wynikających z decyzji, wydano 1 upomnienie.

Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 8 skontrolowanych zakładach pracy.

Spośród czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy w kontrolowanych zakładach największy problem stanowi hałas. Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) hałasu dotyczyły branż o następującym profilu produkcji:

- przetwórstwo przemysłowe (PKD 10) - 3 zakłady,
- obróbka szkła (PKD 23) - 1 zakład,
- produkcja metalowych wyrobów gotowych (PKD 25) - 2 zakłady,
- administracja publiczna i obrona narodowa (PKD 84) - 1 zakład.

W warunkach przekroczeń NDN hałasu pracowało 226 pracowników.

Ze względu na przekroczenia normatywów higienicznych dotyczących NDN hałasu pracodawcy podejmują kompleksowe działania mające na celu poprawę warunków pracy. Są to działania tj.:

- techniczne tj. oznakowanie stref z przekroczeniami znakami bezpieczeństwa i nakazem stosowania środków ochrony indywidualnej; wymiana lub remont maszyn, narzędzi stosowanych w procesach technologicznych;
- organizacyjne (skrócony czas pracy w narażeniu lub dodatkowe przerwy w czasie pracy);
- wyposażenie pracowników w odpowiednie środki ochrony indywidualnej o odpowiedniej charakterystyce tłumienia i nadzór prawidłowości ich stosowania;
- profilaktyka medyczna.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

W 1 zakładzie zajmującym się produkcją wyrobów piekarskich (PKD 10) stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych w zakresie zanieczyszczeń pyłowych powietrza - pyłów mąki. W warunkach przekroczenia NDS pracowało 10 pracowników. Wydano decyzję nakazującą obniżenie stężenia czynników szkodliwych dla zdrowia do wartości nieprzekraczających NDS tych czynników.

Ze 168 zakładów znajdujących się w ewidencji pionu HP, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne skontrolowano 37 zakładów. Przeprowadzono 41 kontroli.

W 6 zakładach pracy stwierdzono nieprawidłowości w zakresie występowania czynników biologicznych na stanowisku pracy. Wydano 6 decyzji z nakazami do wykonania.

W 52 zakładach pracy będących w nadzorze pionu HP występuje kontakt pracowników lub narażenie na czynniki rakotwórcze/mutagenne; w 21 zakładach jest to krzemionka krystaliczna (kwarc, krystobalit) - frakcja respirabilna - powstająca w procesie pracy; w 5 zakładach pyły drewna (1 zakończył działalność w trakcie roku); w 4 zakładach promieniowanie jonizujące; w 10 zakładach benzen obecny w benzynie silnikowej; w 12 zakładach spaliny z silników Diesla; w 4 zakładach chromian potasu, w tym dodatkowo w 3 fenol, w 1 fenoloftaleina i kadm; w 2 zakładach formaldehyd. Kontrole przeprowadzono w 23 obiektach; liczba kontroli 31. Ogólna liczba pracowników w skontrolowanych zakładach w których występują czynniki rakotwórcze to 178 osób, w tym 144 pracuje w kontakcie z tymi czynnikami, natomiast 34 osoby w narażeniu. W 12 obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 12 decyzji administracyjnych z nakazami do wykonania.

W 2023 r. nie przeprowadzono kontroli w ramach bieżącego nadzoru nad warunkami pracy podczas zabezpieczania bądź usuwania wyrobów zawierających azbest. Przedsiębiorcy z powiatu ryckiego nie prowadzili prac w tym zakresie. Do siedziby PSSE w Rykach wpłynęły 3 zgłoszenia ww. prac z dwóch firm mających siedziby poza powiatem ryckim. .

W ewidencji HP w 2023 r. znajdowały się 24 podmioty lecznicze. Przeprowadzono 11 kontroli w 7 obiektach. W 4 zakładach stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 5 decyzji administracyjnych, w tym 1 z rygorem natychmiastowego wykonania nakazów.

Zgodnie z „Planem zasadniczych zadań Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Rykach” PPIS w Rykach przekazywał w 2023 roku sprawozdania z zakresu nadzoru nad nowymi narkotykami. Na terenie powiatu ryckiego nie było zgłoszeń przypadków zatruc i/lub zgonów po zażyciu środków zastępczych i/lub nowych substancji psychoaktywnych. Nie było również prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących „nowych narkotyków”.

Na terenie powiatu ryckiego nie ma przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy

lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych.

Na terenie powiatu ryckiego nie ma podmiotów gospodarczych wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kat. 2 i 3. W trakcie kontroli w 3 zakładach pracy sprawdzano legalne użycie prekursorów tj. nadmanganianu potasu stosowanego do uzdatniania wody, kwasu chlorowodorowego stosowanego do uzdatniania wody oraz produkcji produktów biobójczych, kwasu siarkowego stosowanego do analiz laboratoryjnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości. W zakładach prowadzony jest ścisły rozchód ww. substancji chemicznych.

W ramach realizacji nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi przeprowadzono 2 kontrole (w tym 1 kontrolę sprawdzającą) w podmiocie gospodarczym, który jest dalszym użytkownikiem w rozumieniu przepisów rozporządzenia REACH, wprowadzającym do obrotu mieszaniny chemiczne, w tym detergenty i produkty biobójcze. Kontrola w zakładzie została przeprowadzona po raz pierwszy. Stwierdzono nieprawidłowości.

Wydano 1 decyzję administracyjną z nakazami do wykonania. Kontrola u dalszego użytkownika była przeprowadzona również w ramach realizacji wspólnotowego projektu REF-11, który obejmował ocenę czy podmiot odpowiedzialny zaktualizował i dostarcza karty charakterystyki odbiorcom zgodnie z nowymi wymogami załącznika II rozporządzenia REACH, który został zmieniony rozporządzeniem (UE) 2020/878. W trakcie kontroli oceniono 2 mieszaniny chemiczne będące detergentami oraz 3 produkty biobójcze. Ocenie poddano oznakowanie opakowań oraz karty charakterystyki. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Przeprowadzono 63 kontrole u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na terenie powiatu ryckiego przeprowadzono 12 kontroli u dystrybutorów w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych, w tym 2 w ramach sprzedaży internetowej oraz 21 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych w zakładach pracy.

Oceniono 54 produkty biobójcze udostępniane na rynku przez dystrybutorów. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono w przypadku 1 podmiotu nieprawidłowości w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych, które dotyczyły udostępniania produktu biobójczego po upływie terminu ważności oraz produktu biobójczego bez określonego terminu ważności.

W zakładach stosujących produkty biobójcze przeprowadzono 21 kontroli. W jednym zakładzie stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 2 decyzje administracyjne z rygorem natychmiastowego wykonania.

Na terenie powiatu ryckiego znajdował się 1 zakład zajmujący się obrotem produktami kosmetycznymi, który był producentem nie będąc jednocześnie wytwórcą produktów

kosmetycznych. Z uwagi na fakt, iż podmiot gospodarczy w trakcie roku zawiesił działalność, kontrola nie została przeprowadzona.

W wykazie zakładów udostępniających na rynku produkty kosmetyczne znajdowało się 19 podmiotów gospodarczych. Przeprowadzono 10 kontroli u 9 dystrybutorów produktów kosmetycznych. Oceniono oznakowanie opakowania 89 produktów kosmetycznych. Podczas przeprowadzonych kontroli sprawdzano przestrzeganie przepisów: rozporządzenia dot. zakazu stosowania w produktach kosmetycznych substancji wymienionych w załączniku II Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2019

Nieprawidłowości stwierdzono u 2 dystrybutorów udostępniających na rynku: produkt kosmetyczny (27 sztuk) zawierający w swoim składzie substancję zakazaną do stosowania tj. butylphenyl methylpropional (lilial) oraz 2 produkty (ogółem 12 sztuk), które nie posiadały oznakowania w języku polskim.

Wydano 2 decyzje administracyjne. Od jednej decyzji zostało złożone odwołanie po rozpatrzeniu którego Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uchylił zaskarżoną decyzję w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Przeprowadzono ponowną kontrolę, podczas której ponownie oceniono kwestionowane produkty, dołączając do protokołu kontroli dokumentację fotograficzną. Wydano decyzję administracyjną od której również zostało złożone odwołanie, po rozpatrzeniu którego Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny utrzymał decyzję PPIS w Rykach w mocy.

W 2023 r. wydano 32 decyzje płatnicze oraz nałożono karę pieniężną w kwocie 200 złotych.

W 2023 r. w zakresie spraw dotyczących chorób zawodowych rozpatrywano i prowadzono postępowanie administracyjne w związku z podejrzeniem choroby zawodowej:

u 4 byłych pracowników. Wśród prowadzonych postępowań w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, dwa zostały wszczęte w 2021 r., trzy w 2022 r. oraz dwa w 2023 r.. W wyniku przeprowadzonych wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających dotyczących podejrzenia choroby zawodowej, sporządzono 4 karty oceny narażenia zawodowego, które zostały przesłane do WOMP w Lublinie. W wyniku powyższego na podstawie kart oceny narażenia zawodowego i otrzymanych orzeczeń lekarskich z jednostki orzeczniczej I stopnia WOMP Poradnia Chorób Zawodowych w Lublinie wydano: 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W dalszym ciągu trwa postępowanie dotyczące 4 osób.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przez organa Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego poprzez opiniowanie lub uzgadnianie pod względem sanitarno-higienicznym: projektów planów zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych, wniosków dotyczących konieczności wykonywania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu, odstępstw od przepisów określających warunki techniczne oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą przedsięwzięć planowanych do realizacji na terenie powiatu.

W 2023 roku w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowano stanowiska pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w następujących sprawach:

1. Na podstawie art. 48, art. 53 i art. 54 w związku z art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (j.t. Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) wydano **9 opinii sanitarnych** w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko; wydano **6 opinii** do projektu dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
2. Na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2, art. 70 ust. 1 pkt 2, art. 77 ust. 1 pkt 2, art. 90 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 78 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (j.t. Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) wydano **16 opinii sanitarnych** w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Powyższe opinie dotyczyły między innymi następujących inwestycji: drogi publiczne; poprawa bezpieczeństwa powodziowego; farmy fotowoltaiczne; zmiana sposobu użytkowania budynku z handlowo – usługowego na usługi konfekcyjne...; podziemne zbiorniki na gaz płynny; rozbudowa Zakładu

o budynki do przetwórstwa owoców; złoża surowców naturalnych; park tematyczny „Wyspa Przygód”; budynek inwentarski.

3. Na podstawie art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) wydano **2 opinie sanitarne** dotyczące uzgodnienia dokumentacji projektowych inwestycji pod względem spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz opinię do wniosku o zmianę sposobu użytkowania budynku/pomieszczenia w zakresie spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych i zdrowotnych obiektu, inwestycje typu: przebudowa SUW wraz z montażem instalacji fotowoltaicznej; zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczego na budynek usługowy.
4. Na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (j.t. Dz. U. z 2023 r., poz. 537 ze zm.), §24 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. 2017 r. poz. 2294), art. 3 ust. 2 lit b w związku z art. 37 ustawy z dnia 14 marca 1985r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (j.t. Dz. U. z 2023 r. poz. 338 ze zm.) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks Postępowania Administracyjnego* (j.t. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.) wydano **4 opinie sanitarne** dotyczące zatwierdzenia materiałów, wyrobów i urządzeń użytych do przebudowy stacji uzdatniania wody.
5. Na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. *o działalności leczniczej* (j.t. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 ze zm.) nie wydano decyzji dotyczących spełniania wymagań, jakim powinny opowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.
6. W trybie art. 3 pkt 3 ustawy *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* oraz w oparciu o art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (j.t. Dz. U. z 2023 r., poz. 682 ze zm.) wydano **12 opinii sanitarnych** (pozytywnych). Uczestniczono w odbiorach następujących obiektów: kompleks przemysłowy; budynek usługowo – magazynowy z częścią sanitarną; budynki handlowo – usługowe z infrastrukturą towarzyszącą; budynek do produkcji nawozu organicznego z obornika kurzego; budynek produkcyjno- magazynowy; budynek zaplecza sportowo – sanitarnego boiska gminnego; pomieszczenia przeznaczone pod działalność placówki kształcenia ustawicznego dla dorosłych; budowy i przebudowy stacji uzdatniania wody; hala produkcyjna z częścią administracyjną; budynek produkcyjno- magazynowo-biurowy; rozbudowy istniejącego budynku usługowo – magazynowego o część biurowo-usługową. Odnośnie zawiadomień o zakończeniu budowy inwestycji wystosowano pisma informujące stronę o odmowie wyrażenia pozytywnego stanowiska w sprawie zgodności wykonania obiektów budowlanych z projektem budowlanym (**2 pisma**); o odstąpieniu

od kontroli obiektu (**2 pisma**). Wydano **1 zaświadczenie** o spełnieniu wymagań sanitarnych obiektów budowlanych, po zweryfikowaniu opinii wydanej w poprzednich latach. Wystosowano **2 pisma** dotyczące uzupełnienia brakujących dokumentów związanych z planowaną kontrolą odbiorową.

7. Na podstawie art. 36 ust. 1 w związku art. 37 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) wydano **20 decyzji** dotyczących opłat za wykonywanie czynności w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego (opłaty pobierane za przeprowadzone kontrole/odbory oraz uzgodnienia dokumentacji technicznej i wydanie opinii zatwierdzenia materiałów użytych do przebudowy stacji uzdatniania wody).
8. Wystosowano **1 pismo** dot. podtrzymania stanowiska wyrażonego we wcześniejszej opinii, **2 zawiadomienia** o zmianie terminu załatwienia sprawy, **1 pismo** wzywające do uzupełnienia dostarczonej dokumentacji, **10 pism** dot. konieczności dokonania korekt KIP, prognozy lub błędnej kwalifikacji przedsięwzięcia wraz z doprecyzowaniem złożonych wniosków, **1 pismo** dotyczące zasadności dostarczenia dokumentu oraz **1 pismo** – uzupełnienie podstawy prawnej w wydanej opinii.
9. Sprzeciwów, o jakich mowa w art. 28 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) odnośnie odbieranych obiektów nie zgłaszano.
10. Kontrole obiektów w trakcie budowy – nie przeprowadzono.
11. Ogółem przeprowadzono **14 kontroli sanitarnych**.

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi.

W roku 2023 nie było wydanych opinii negatywnych. Większość opiniowanych przedsięwzięć dotyczyła komunikacyjnych inwestycji samorządowych, natomiast pozostałe inwestycje związane były z działalnością podmiotów prywatnych i polegały m.in. na: przebudowie zakładu produkcyjnego, budowie farm fotowoltaicznych, a także eksploatacji złóż kruszywa naturalnego. Opinie wydawane w związku z zawiadomieniami o zakończeniu budowy obiektów budowlanych również dotyczyły wielu inwestycji jednostek samorządowych, ale i podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Na chwilę obecną rynek inwestycji osiągnął pewną stabilizację, która może być związana z częściową realizacją projektów z trwającej perspektywy.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2023 ROK

Zauważalny jest wzrost opiniowanych i uzgadnianych dokumentów planistycznych, co z pewnością jest bezpośrednim efektem wprowadzenia nowych przepisów i chęcią zakończenia rozpoczętych przez samorządy procedur planistycznych.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia to obszar realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji działań prozdrowotnych dla wybranych grup odbiorców i dla całej lokalnej społeczności powiatu ryckiego. Edukacja zdrowotna realizowana jest poprzez wdrożenie w placówkach oświatowo –wychowawczych krajowych i wojewódzkich programów edukacyjnych, wieloletnich i cyklicznych zadań z zakresu zdrowia publicznego, zarówno dla placówek nauczania początkowego (przedszkola) jak i placówek szkolno–opiekuńczych (szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, ośrodki wychowawcze). Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia realizuje także akcje promocyjne cykliczne i okazjonalne, w zależności od bieżącej sytuacji epidemicznej w kraju, wg wytycznych i zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia. Wiele działań edukacyjnych i promocyjnych przebiega w ścisłej współpracy z Jednostkami Samorządu Terytorialnego w powiecie ryckim, Placówkami Edukacyjnymi, Podmiotami Działalności Leczniczej i innymi Instytucjami o zasięgu powiatowym, miejskim i gminnym.

Działania podejmowane w 2023 roku w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej, dotyczyły profilaktyki chorób zakaźnych, zapobiegania nowotworom, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki uzależnień oraz działań związanych z sytuacją epidemiologiczną. Realizacja zadań odbywała się poprzez:

- inicjowanie i koordynowanie programów edukacyjnych,
- prelekcje edukacyjne,
- udzielanie pomocy merytorycznej,
- dystrybucję materiałów edukacyjnych,
- nagłaśnianie problematyki zdrowotnej w mediach społecznościowych,
- nadzorowanie działalności oświatowo - zdrowotnej.

W roku sprawozdawczym nadzorowano działalność 49 placówek. W nadzorowanych placówkach przeprowadzono łącznie 45 wizytacji, podczas których oceniano sposób realizacji interwencji programowych. Podczas prowadzonych wizytacji stwierdza się duże zainteresowanie tematyką prozdrowotną wśród uczniów kadry pedagogicznej, którzy chętnie uczestniczą w realizowanych programach i kampaniach

INTERWENCJE PROGRAMOWE

Programy krajowe

1. „Trzymaj Formę”

Ogólnopolski Program Edukacyjny, którego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez

promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Program realizowało – 14 placówek nauczania

Grupa docelowa – 1012 uczniów

Programy wojewódzkie/ powiatowe

1. „Ars czyli jak dbać o miłość”

Program realizowany w ramach Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”. Celem jest dotarcie do uczniów szkół ponadpodstawowych ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku prokreacyjnym.

Program realizowało – 6 placówek nauczania

Grupa docelowa – 929 uczniów

2. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

To ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Program dedykowany jest dzieciom przedszkolnym w wieku 5-6 lat, rodzicom i opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego.

Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Program realizowany był w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych – 9 placówek

Grupa docelowa : 166 dzieci

3. „Bieg po zdrowie”

Jest to program antynikotynowy skierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych. Główne cele programu: opóźnienie i zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Podstawą zajęć jest stymulowanie kreatywności i aktywności uczestników.

Program realizowało – 12 szkół

Grupa docelowa – 276 uczniów, 204 rodziców

4. „Czyste powietrze wokół nas”

Program edukacji antytytoniowej dla dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat. Stanowi pierwsze, ważne ogniwo w edukacji antytytoniowej dzieci. Umożliwia wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacji gdy przebywają w zadymionym

pomieszczeniu lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Celem jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

Program realizowany był w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych - 13 placówek

Grupa docelowa : 326 dzieci i 216 rodziców

5. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Celem programu edukacyjnego jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, ich rodziców i opiekunów, a także kadry pedagogicznej. Szkoły ponadgimnazjalne są miejscem, gdzie można dotrzeć do szerokiego grona młodych ludzi. Wprowadzenie edukacji prozdrowotnej na temat raka szyjki macicy do szkół, przyczyni się do podniesienia poziomu wiedzy i zainicjowania dyskusji, dzięki której młode kobiety podejmą odpowiednie działania, czyli skonsultują się z lekarzem i wykonają badanie cytologiczne.

Program realizowało 7 szkół ponadpodstawowych

Grupa docelowa – 413 uczniów, 181 rodziców, 53 nauczycieli

6. „Podstępne WZW” i „Znamie! Znam je”

Program dotyczy profilaktyki HBV i HCV oraz profilaktyki czerniaka.

Program realizowało – 8 szkół

Grupa docelowa - 877 uczniów, 563 rodziców

7. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Głównym celem programu jest zmniejszenie zachorowań wynikających z palenia tytoniu. Program adresowany do społeczności lokalnej. Były podejmowane działania w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia. Prowadzony jest comiesięczny monitoring z aktualnej sytuacji przestrzegania zakazu palenia tytoniu w gminie. Monitoringiem objęte są: przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych, jednostki organizacyjne systemu oświaty, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, uczelnie wyższe, zakłady pracy, obiekty kultury i wypoczynku, lokale gastronomiczne – rozrywkowe, obiekty służące obsłudze podróżnych, pomieszczenia obiektów sportowych oraz inne pomieszczenia użytku publicznego. Prowadzono dystrybucję ulotek, plakatów z zakresu profilaktyki tytoniowej oraz naklejek z zakazem palenia tytoniu.

INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

W ramach interwencji nieprogramowych zaplanowane były do realizacji działania w zakresie m.in. bezpiecznego i zdrowego wypoczynku zimowego i letniego, zatruc pokarmowych, higieny osobistej, uzależnień behawioralnych oraz od środków psychoaktywnych (m.in. dopalacze,

nikotyna, e-papierosy, napoje energetyczne), zatruc grzybami, profilaktyki chorób nowotworowych, WZW A,B,C, profilaktyki grypy sezonowej a także akcje plenerowe. Podczas tych akcji uczestnicy mogli skorzystać z bezpłatnego punktu pomiarów: ciśnienia we krwi, tlenu węgla w organizmie u osób palących. Chętne osoby mogły skorzystać również z alko i narkogogli aby zobaczyć jak wygląda świat po zażyciu alkoholu i narkotyków. Pracownicy uświadamiali, szczególnie młode osoby, o zgubnym wpływie substancji odurzających na ich zdrowie.

W ramach działań profilaktycznych przeprowadzono w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych 101 prelekcji i pogadanek dla 3259 odbiorców. Głównie tematyka dotyczyła podstawowych zasad higieny, racjonalnego odżywiania, znakowania produktów spożywczych, uzależnień od środków psychoaktywnych, papierosów, e- papierosów, napojów energetycznych, uzależnień behawioralnych (telefon, Internet), bezpiecznego grzybobrania.

W październiku w Powiatowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej w Rykach zorganizowano wystawę grzybów świeżych, którą mogli odwiedzić mieszkańcy powiatu ryckiego oraz dzieci z okolicznych placówek oświatowych. Dzieci wysłuchały prelekcji o podstawowych gatunkach grzybów, zapoznały się z Dekalogiem Grzybiarza oraz otrzymały tematyczne ulotki. Przez cały sezon grzybowy chętne osoby mogły skorzystać z porad klasyfikatora grzybów – udzielono 15 porad.

Dodatkowo pracownicy pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej oraz Higieny Dzieci i Młodzieży naszej Stacji przeprowadzili badania dotyczące ciężaru tornistrów uczniów klas I-VIII uczęszczających do 4 szkół z powiatu ryckiego.

W placówkach sprawdzano, czy waga plecaka nie przekracza 10%-15% masy ciała dziecka. Badania wykazały, że w większości przypadków waga plecaka mieściła się w wyżej wymienionych normach. Jednakże 13% uczniów miało ze sobą plecak, którego waga przekraczała normę 15% masy ciała dziecka.

Podczas realizacji interwencji nieprogramowych w celu dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców- społeczności lokalnej – pracownik OZiPZ korzystał z profilu PSSE w Rykach – portalu społecznościowego (Facebook) oraz strony internetowej PSSE w Rykach. Powyższe działania miały charakter informacyjno- edukacyjny.